

Motion till riksdagen 2024/25:1868

av Lili André (KD)

Postnord och tillträdesreglering för postinfrastruktur

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en tillträdesreglering för Postnords postinfrastruktur för att öka konkurrensen på postmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i områden där Postnord har ett monopol bör infrastrukturen övervägas att överföras till ett statligt infrastrukturbolag som sedan erbjuder ett operatörsneutralt nät för postdistribution och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För att säkerställa en fungerande konkurrens på postmarknaden och skapa förutsättningar för nya posttjänster och bättre service för svenska hushåll och företag föreslås att riksdagen uppdrar åt regeringen att införa en tillträdesreglering för Postnords postinfrastruktur. Detta skulle bidra till att bryta Postnords dominerande ställning och skapa en mer rättvis och dynamisk marknad.

Trots att den svenska postmarknaden formellt avreglerades 1993 har konkurrensen på postmarknaden inte utvecklats tillfredsställande. Helstatliga Postnord har fortsatt en dominerande ställning på marknaden för brevutdelning, mycket på grund av att bolaget äger och kontrollerar den rikstäckande infrastrukturen för postdistribution. Detta gör det i praktiken mycket svårt för privata aktörer att etablera sig och konkurrera, särskilt i områden där Postnord har ett de facto-monopol, såsom i norra Sverige.

Avregleringen av postmarknaden kan jämföras med avregleringen av andra tidigare statliga monopol, såsom järnvägssektorn. Där har infrastrukturen, rälsen, separerats från den kommersiella trafiken, vilket möjliggör konkurrens på lika villkor för alla aktörer. En liknande modell skulle kunna implementeras på postmarknaden, där en tillträdesreglering införs för Postnords postinfrastruktur. Detta skulle innebära att privata

postoperatörer ges rätt att använda Postnords infrastruktur på icke-diskriminerande villkor, vilket skulle skapa en mer rättvis och konkurrensutsatt marknad.

Konkurrensverket har i flera remissvar och utredningar framfört att det är hög tid att utreda en tillträdesreglering för Postnords infrastruktur. Myndigheten har påpekat att dagens regelverk inte är tillräckligt för att bryta Postnords dominans och skapa förutsättningar för nya aktörer att etablera sig på marknaden.

En tillträdesreglering öppnar också nya möjligheter till finansiering av den samhälls-omfattande posttjänsten. Dock utan statligt stöd. Skälet är att nya volymer kan tillföras. Volymer som idag distribueras med parallella nät (tidningar, brevlådepaket och större paket). Ju fler volymer i samma nät, desto bättre ekonomisk bärkraft för samhällstjänsten. Tillträdesreglering blir ett bättre alternativ till statligt stöd. Genom att införa en tillträdesreglering för Postnords infrastruktur skulle privata postföretag ges möjlighet att etablera sig och verka över hela landet, särskilt i områden där det idag saknas konkurrens. Detta skulle bidra till att utveckla nya posttjänster, förbättra servicenivån och ge hushåll och företag bättre tillgång till posttjänster. På lång sikt skulle en sådan reform kunna skapa en mer dynamisk postmarknad, främja innovation och öka effektiviteten i postdistributionen. Det finns också en miljöaspekt vid en sådan reglering, dvs om en större volym distribueras i samma nät istället för flera så minskar utsläppen.

I områden där konkurrens redan finns, såsom i större städer, skulle en tillträdesreglering inte vara nödvändig. Men i områden där Postnord har ett monopol bör man överväga att överföra infrastrukturen till ett statligt infrastrukturbolag, som sedan erbjuder ett operatörsneutralt nät för postdistribution. Detta skulle säkerställa att alla aktörer, både Postnord och privata företag, ges lika villkor och incitament att verka på marknaden.

Lili André (KD)